

Chauffeur 9855

REFERENTIE
Chauffeur 9855

BETREFT
Beroepsbeschrijving

PAGINA
1 van 6

1. Algemeen

In deze beroepsbeschrijving wordt het beroep behandeld van de vrachtwagenchauffeur, die diverse bouwmaterialen en/of materieel aanlevert of afvoert. De chauffeurs kunnen in dienst zijn bij bouwbedrijven, toeleverende bedrijven, transportbedrijven of andere bij een bouwproject betrokken bedrijven. Naar schatting zijn er 3.500 tot 4.000 chauffeurs in dienst bij bouwbedrijven, waarvan ongeveer 1.200 in dienst bij GWW-bedrijven (grond- weg- en waterbouw). De belangrijkste risico's van de chauffeur zijn lawaai en trillingen. Een aandachtspunt is ook de geestelijke inspanning (36%).

2. Werkzaamheden

De chauffeur vervoert goederen, en materieel met een (vracht)auto. Afhankelijk van zijn ervaring en vervoerspapieren voert hij normale transporten dan wel speciale transporten uit, zoals het vervoer van groot materieel/materiaal, verontreinigde grond en dergelijke. Hij werkt mee bij het laden en lossen en is verantwoordelijk voor de belading. Hij heft kleine storings op en verricht dagelijks onderhoud. Hij rijdt met verschillende soorten vrachtauto's, kipper, combinatie, vaste laadbak, container, betonmolen; tankwagens, sproeiwagens, truckmixers. Hij bedient soms een hijskraan, grijper en/of andere laad- en losvoorzieningen van de vrachtauto. Een groot deel van de dag zit hij in de cabine, bij laden en lossen werkt hij ook in de buitenlucht.

3. Werkomstandigheden

Een groot deel van de werkdag bevindt de chauffeur zich in de cabine van de vrachtwagen, maar bij het laden en lossen werkt men ook in de buitenlucht. Als verkeersdeelnemer, veelal op de drukke uren, ondervindt de chauffeur vaak een hoge perceptief-mentale belasting. Ook tijdsdruk en blootstelling aan (verkeers)lawaai kunnen bijdragen aan een verhoogde mentale belasting. Verder hebben veel chauffeurs te maken met onregelmatige werktijden.

3.1 Fysieke belasting

Het beroep van chauffeur wordt over het algemeen niet als lichamelijk inspannend ervaren. Van de chauffeurs vindt 37% het werk lichamelijk inspannend. Zij hebben weinig hinder van werkhoudingen. Zij hebben ook relatief weinig klachten over het bewegingsapparaat. Ongeveer twee derde van de werkdag wordt zittend in de cabine doorgebracht. Bij het besturen van de

vrachtwagen worden de armspieren voornamelijk statisch belast. Het manoeuvreren van de wagens op of nabij de bouwplaats kan zwaar zijn, vooral met aanhanger of oplegger, en in sterkere mate bij onverharde ondergrond. Tijdens het laden en lossen treedt zowel statische als dynamische lichamelijke belasting op, soms met piekbelastingen. Het betreft dan in het algemeen belasting van de rug, armen en schouders, bij het tillen van lasten; de te tillen lasten kunnen incidenteel zwaarder zijn dan 25 kg. Bij het sjoorren en trekken aan lasten kunnen ook de beenspieren zwaar belast worden. Men is meestal slechts een beperkt deel van de werkdag bezig met laden en lossen.

3.2 Werkstress

Werkstress kan worden veroorzaakt doordat de chauffeur een groot deel van de dag deelneemt aan het verkeer, dit vergt concentratie en oplettendheid. Andere factoren die kunnen bijdragen aan werkstress, zijn tijdsdruk en het werken op onregelmatige tijden. Tijdsdruk kan onder andere ontstaan door vertragingen die optreden als gevolg van filevorming op de wegen, maar ook doordat bijvoorbeeld betonmortel binnen een bepaalde tijd verwerkt moet worden. De tijdsdruk is vergelijkbaar met die van het overige bouw personeel. Wel vindt 36% van de chauffeurs het werk geestelijk inspannend.

Maatregelen en oplossingen:

- Zorg voor een goede werksfeer en voldoende overleg.
- Zorg voor een reële planning van de tijdsduur van de ritten en van het werk.
- Bespreek knelpunten in de planning van ritten met de bedrijfsleiding/ planning/ administratie.

3.3 Geluid

De chauffeur wordt bij een draaiende motor in een gesloten cabine blootgesteld aan geluidsniveaus van 75 tot 90 dB(A), bij een truckmixer 80 tot 105 dB(A). Bij geopende ramen en/of deuren kan het geluidsniveau in de cabine 4 dB(A) of meer hoger liggen. Het geluidsniveau is mede afhankelijk van het type, toerental, het vermogen van de motor en de staat van onderhoud. De gemiddelde blootstelling van de chauffeur is 91 dB(A). Gehoorschade is mogelijk indien geen gehoorbescherming wordt gebruikt. Gezien de geluidsniveaus die kunnen voorkomen is er kans op het ontstaan van gehoor-schade, en moeten door de werkgever gehoorbeschermingsmiddelen beschikbaar worden gesteld. Maatregelen ter verlaging van de geluidsniveaus zijn volgens de wet, indien redelijkerwijze mogelijk, verplicht bij geluidsniveaus boven 80 dB(A); werknemers zijn verplicht gehoorbescherming te dragen bij geluidsniveaus boven 85 dB(A).

Maatregelen en oplossingen:

- Laat vrachtauto's regelmatig onderhouden en controleren.
- Betrek bij aanschaf/vervangen van vrachtauto's de geluidsproductie in de afweging; vraag om informatie over de geluidemissie en kies voor geluidsarme types.
- Kies een cabine met airconditioning, zodat men niet met open ramen hoeft te rijden. Dit voorkomt blootstelling aan (verkeers)lawaai (en ook tocht, stof en uitlaatgassen).
- Verstrek gehoorbeschermingsmiddelen (is verplicht boven 80 dB(A); kies een type in overleg met het personeel want een hinderlijk middel wordt vaak slecht gebruikt. Overweeg voor functies waarvoor vaak contact met collega's noodzakelijk is een type voorzien van communicatiemogelijkheden.
- Verstrek geen doppen of watten als beschermingsmiddel. Deze middelen beschermen onvoldoende, bovendien kunnen toxische of irriterende stoffen in de gehoorgang terecht komen. Otoplastieken met een op het geluidsniveau afgestemd filter bieden wel een goede bescherming.
- Houd de deuren en ramen van de cabine gesloten (vaak is het geluidsniveau buiten hoger).

- Toerental van de auto zo laag mogelijk houden (minder lawaai en trillingen).
- Gebruik de verstrekte gehoorbescherming. Dit is verplicht bij geluidsniveaus hoger dan 85 dB(A).
- Zie toe op het gebruik van gehoorbescherming; zorg ervoor dat de leiding het goede voorbeeld geeft.

3.4 Trillingen

Chauffeurs worden tijdens het rijden blootgesteld aan lichaamstrillingen. Van de chauffeurs heeft 25% last van lichaamstrillingen of schokken. Chauffeurs van kipwagens en betonmolens ondervinden de hoogste blootstelling omdat zij vaker op oneffen terrein rijden. De gewogen intensiteit van de trillingen waaraan zij blootgesteld worden bedraagt 0,9 tot 1,6 m/s²; De grenswaarde voor lichaamstrillingen wordt vaak overschreden. Op termijn kunnen lichaamstrillingen leiden tot het ontstaan van rugklachten.

Maatregelen en oplossingen:

- Betrek bij aanschaf/vervangen van vrachtauto's ook de productie van trillingen in de afweging; vraag om informatie over de hoeveelheid trillingen en de mogelijkheden om die te beperken.
- De stoel van de chauffeur moet voorzien zijn van een goede trillingsdemping, conform NEN 2631, goed afgeveerde stoel die zowel verticale als horizontale schokken dempt.
- De stoel moet instelbaar zijn op de lichaamsmaten en specifieke voorkeur van de chauffeur: hoogte en helling van de zitting, zittingsprofiel om schuiven te voorkomen, steun in zijdelingse richting; instelbare rugleuning, met steun onderin de rug en in zijdelingse richting. Verder moet de stoel voorzien zijn van ademende bekleding.
- Regel periodiek onderhoud/controle van de vrachtauto's om onnodige trillingen te elimineren.
- Stel de stoel goed in.
- Pas op grotere projecten de bandenspanning aan de ondergrond aan.
- Rijstijl aanpassen om schokken te verminderen/ voorkomen.
- Wissel waar mogelijk de werkzaamheden af.

3.5 Klimaat

Tijdens het werk bevindt de chauffeur zich overwegend in de cabine van de vrachtwagen. Bij warm weer kan het in de cabine benauwd worden; het openen van de ramen kan dan weer tot blootstelling aan tocht leiden. Bij het laden en lossen komt men in de buitenlucht, waardoor blootstelling optreedt aan het buitenklimaat (koude, vocht, wind, warmte). Ter bescherming tegen weersinvloeden is het dragen van daarop afgestemde kleding belangrijk. Het verrichten van zwaar lichamelijk werk in slechte weersomstandigheden (kou, tocht, vocht) kan oorzaak zijn van klachten met betrekking tot het bewegingsapparaat.

3.6 Toxische of hinderlijke stoffen

Chauffeurs worden regelmatig blootgesteld aan uitlaatgassen en andere vormen van luchtverontreiniging afkomstig van het verkeer, zoals stof, PAK, loodverbindingen (afkomstig uit benzine) en asbestvezels (afkomstig uit remvoeringen). Ongeveer 8-10% van de chauffeurs heeft hinder van blootstelling aan rook, damp, gas of nevel. Naar verwachting zal tijdens de normale uitoefening van het werk de blootstelling aan deze stoffen geen schadelijk niveau bereiken. Bij onderhouds- of reparatiewerkzaamheden kan huidcontact met smeermiddelen en olie optreden. Bij het laden en lossen met draaiende motor kan de chauffeur worden blootgesteld aan de uitlaatgassen van de eigen vrachtwagen. Uitlaatgassen van verbrandingsmotoren hebben een hinderlijke geur en veroorzaken irritatie van ogen en luchtwegen, en kunnen hoofdpijn veroorzaken. In de meeste gevallen gaat het om dieseluitlettingsgassen; deze bevatten bovendien roetdeeltjes met daarin kankerverwekkende stoffen (PAK: polycyclische aromatische koolwaterstoffen).

Maatregelen en oplossingen:

- De blootstelling aan dieseluitlaatgassen beperken door:
- Aanschaf van nieuw materieel volgens Euro-2 norm;
- Toepassing van een ander type brandstof;
- Toepassing van zelfregenererend combifilter;
- Een betere afstelling (en regelmatig onderhoud) van de motor;
- Een andere opstelling van machines op de werkplek;
- Verlengen of een andere positionering van de uitlaat op de machine (zit soms te laag).

Afhankelijk van de lading, kan de chauffeur bij het laden en lossen incidenteel worden blootgesteld aan specifieke stoffen, zoals cement, mortel, hinderlijk stof of kwartsstof, enz. Ongeveer een kwart van de chauffeurs heeft hinder van stof en men heeft relatief weinig hinder van chemische middelen (3%). Cement is een sterk alkalische stof die in contact met de huid leidt tot irritatie en ontvetting. Daardoor kan regelmatig contact gemakkelijk leiden tot huidaanandoeningen en in sommige gevallen ook tot een allergische reactie ten gevolge van in de cement voorkomende allergenen (o.a. chroom(6)- en kobalt-verbindingen). Huidcontact met droge of natte cement en cementmortels moet daarom worden vermeden.

Bij het laden en lossen van zand, grind, droge mortels op zandbasis en dergelijke, is blootstelling aan kwartsstof mogelijk. Kwartsstof is opgenomen in de lijst van kankerverwekkende stoffen en er geldt een grenswaarde van 0,075 mg/m³.

Soms worden andere materialen vervoerd die carcinogene of anderszins toxische stoffen bevatten, waardoor blootstelling aan schadelijk stof mogelijk is bij het laden en lossen. Vanwege het incidenteel karakter zal de blootstelling aan dergelijke stoffen voor de meeste chauffeurs naar verwachting geen risico voor de gezondheid opleveren.

Materialen waarbij zich een risico kan voordoen zijn bijvoorbeeld teer of asbest bevattende materialen, verontreinigde grond, enz. Zie ook de hoofdstukken "Werken met Asbest" en "Werken met Verontreinigde Grond" in dit handboek.

3.7 Verlichting

Tijdens het rijden is men voor het zicht afhankelijk van de weersomstandigheden, de wegverlichting en de verlichting van de vrachtwagen. Bij slecht weer (regen, sneeuw, hagel, mist) is het soms niet mogelijk voldoende zicht te creëren. Dit kan leiden tot gevaarlijke situaties. Meters en bedieningspunten op het dashboard zijn soms moeilijk afleesbaar door spiegelingen of reflecties van vensters of verlichtingsbronnen. Voor wat betreft het laden en lossen kan het vooral 's winters in de ochtenduren nog te schemerig zijn om er goed bij te kunnen werken. In die gevallen moet worden bijgelicht: slechte verlichting bemoeilijkt het uitvoeren van het werk en kan bovendien leiden tot onveilige situaties.

3.8 Hygiëne

Voor de hygiënische voorzieningen is de chauffeur onderweg aangewezen op openbare toiletten, en voorzieningen bij benzinepompen, wegresters en dergelijke. Op de bouwplaats en op de bedrijven waar de vrachtwagen geladen of gelost wordt, moeten hygiënische voorzieningen aanwezig zijn: toilet, en een wasgelegenheid met stromend water zijn minimale vereisten. Goede voorzieningen zijn wettelijk voorgeschreven.

3.9 Veiligheid

Tijdens het rijden staat de chauffeur bloot aan de risico's die deelnemen aan het verkeer met zich meebrengt. Het rijden in een beladen vrachtwagen brengt specifieke risico's met zich mee: de lading kan gaan schuiven, of door

verkeerde verdeling van het gewicht van de lading kan de wagen moeilijk bestuurbaar worden. Wanneer de wagen beladen is met stoffen die brand- of explosiegevaarlijk zijn (brandstoffen, gassen onder hoge druk, enz.) brengt dit extra risico's met zich mee. Voor de chauffeur die zich op een bouwplaats begeeft (bij het laden of lossen) gelden dezelfde risico's als voor andere bouwvakkers. Hieronder vallen het getroffen worden door vallende voorwerpen, het struikelen over slingerende voorwerpen en materialen. Omdat men per dag slechts korte tijd op de bouwplaats doorbrengt worden vaak geen helm of andere beschermingsmiddelen gedragen.

3.10 Persoonlijke beschermingsmiddelen

De voorlichting, informatie en instructie over doel, gebruik en onderhoud van PBM dienen te zijn afgestemd op de vastgestelde risico's van de chauffeur. Raadpleeg hiervoor PISA en de Koopwijzer persoonlijke beschermingsmiddelen (Arbouw). Alle PBM moeten zijn voorzien van een CE-merk.

Bij het handmatig laden of lossen en bij het verrichten van klein onderhoud aan de vrachtwagen, wordt het dragen van handschoenen aangeraden. Wanneer men zich op de bouwplaats begeeft, veiligheidsschoenen (of laarzen) (NEN-EN 345 met S3-codering) met stalen neus en tussenzool, en een veiligheidshelm gedragen te worden. Gehoorbescherming dient gedragen te worden wanneer in de directe omgeving geluidniveaus van meer dan 80 dB(A) worden geproduceerd. Otoplastieken met een op het geluidsniveau afgestemd filter bieden wel een goede bescherming.

Wanneer een te hoge blootstelling aan kwartsstof of asbestvezels mogelijk is, moet ademhalingsbescherming gedragen worden: een masker of helm met aangeblazen P3-gefilterde lucht wordt aangeraden. Ook bij het verladen van verontreinigde grond of teerbevattend materiaal kan het gebruik van ademhalingsbescherming en goede handschoenen nodig zijn. In voorkomende gevallen wordt aangeraden een deskundige te raadplegen.

Beschermende kleding is belangrijk, wanneer huidcontact mogelijk is met cementstof of specie, of andere stoffen die de huid kunnen beschadigen, en/of via de huid in het lichaam kunnen worden opgenomen (bijvoorbeeld oplosmiddelen). De kleding moet goed ventilerend zijn; een katoenen overall is in veel gevallen afdoende. Voor het laden en lossen bij regenachtig en kil weer wordt katoenen kleding met polyurethaan-coating aangeraden, voor winters weer een katoenen winterpak (dit is niet geschikt bij nat weer).

3.11 Beroepsgebonden aandoeningen

De chauffeur heeft door zijn werk onder andere (een geringe) kans op het ontwikkelen van gehoorschade door lawaai en kans op rugaandoeningen door blootstelling aan lichaamstrillingen.

3.12 Belastbaarheidseisen

3.13 Bijzondere functie-eisen

Verwijzingen mogelijk naar o.a. volgende Arbouwpublicaties:

- Handboek Arbeidsmiddelen voor de bouwrijverheid.
- A-blad Dieselmotoremissies.
- Controlelijsten veilig werken aan wegen.
- Arbouw Arbovriendelijke hulpmiddelen.

Chauffeur	Belastingsgrafiek				
		4	3	2	1
Staan	1	X			
Lopen	2	X			
Traplopen / op ladders klimmen	3	X			
Zitten	4			X	
Werken in gebogen houding	5			X	
Knielen / kruipen / hurken	6	X			
Klimmen / klauteren	7		X		
Tillen	8			X	
Werken met voetschakelaar / pedalen	9			X	
Armbelasting	10			X	
Lichamelijke belasting	11			X	
Lawaai	21				X
Trillingen: lichaam	22				X
Trillingen: handen / armen	23		X		
Belasting ademhalingswegen	24			X	
Belasting huid	25				X
Natte werkomgeving / werkproces	31	X			
Buitenklimaat	32			X	
Werken op hoogte	41		X		
Werken met sterkstroom/hogspanning	42		X		
Werken met ovens / ketels / branders	43		X		
Werken met draaiende machines	44			X	
Werken bij verkeer	45			X	
Piekbelasting	51	X			
Overwerk / werken in tarief	52			X	
Visus	61			X	
Kleuren zien	62		X		